

Seat No. : _____

JB-110

January-2016

M.Ed., Sem.-I

A-001 : Fundamental Concepts of Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

વિભાગ - 1

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો : 20
- (1) ક્રિયાત્મક સંશોધનની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. ક્રિયાત્મક સંશોધન અને મૂલ્યગત સંશોધન વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
- (2) “ધોરણ-8ના ગણિત વિષયમાં શોધ પૃષ્ઠા પ્રતિમાનની અસરકારકતાનો શૈક્ષણિક સિદ્ધીના સંદર્ભમાં અભ્યાસ” આ સમસ્યાના અભ્યાસ માટેનો સંશોધન પ્રસ્તાવ નીચેના મુદ્દાઓને અનુલક્ષીને ચર્ચો :
- (i) હેતુઓ (ii) ચલ (iii) સંશોધન પદ્ધતિ (iv) માહિતીનું વિશ્લેષણ
- (3) “ઉચ્ચતર પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓના વ્યક્તિત્વ લક્ષણોનો કેટલાક ચલોના સંદર્ભમાં અભ્યાસ” આ સમસ્યાના અભ્યાસ માટેનો સંશોધન પ્રસ્તાવ નીચેના મુદ્દાઓને અનુલક્ષીને ચર્ચો :
- (i) હેતુઓ (ii) ઉત્કલ્પના (iii) નમૂનો (iv) વિશ્લેષણ પદ્ધતિ
2. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો : 10
- (1) શૈક્ષણિક સંશોધનની જરૂરીયાત જણાવો.
- (2) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં પ્રયોગપાત્ર અને સમાજ પ્રત્યેની આચારસંહિતાની ચર્ચા કરો.
- (3) સંશોધન પ્રક્રિયાના સોપાનો જણાવી કોઈપણ ત્રણ સોપાનોની ઉદાહરણ સાથે ચર્ચા કરો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 5
- (1) શૈક્ષણિક સંશોધનની કોઈપણ એક વ્યાખ્યા આપો.
- (2) વ્યાવહારિક સંશોધન એટલે શું ?
- (3) શૈક્ષણિક સંશોધનની કોઈપણ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- (4) ચલોના પ્રકારો જણાવો.
- (5) ક્રિયાત્મક સંશોધનની વિસ્તૃત સમજ સૌપ્રથમ કોણે આપી ?

વિભાગ - 2

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો : 20
- (1) સંશોધન સમસ્યાના સ્ત્રોતો જણાવી તેની વિગતે ચર્ચા કરો.
 - (2) સારી ઉત્કલ્પનાના લક્ષણો જણાવો, ઉત્કલ્પના ચકાસણીના માપદંડો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 - (3) નિર્ણય આધારીત નમૂના પસંદગી એટલે શું ? તેના પ્રકારોના નામ લખી દરેક પ્રકારના ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો.
4. (A) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો : 10
- (1) સંશોધન સમસ્યા પસંદગી માટેના ધોરણોની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.
 - (2) તમારી સંશોધન સમસ્યાનું સીમાંકન કઈ રીતે કરશો ?
 - (3) ઉત્કલ્પનાના પ્રકારો જણાવી, કોઈપણ બે પ્રકાર વિશે ઉદાહરણ સહ સમજાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 5
- (1) નિદર્શ એટલે શું ?
 - (2) સારી સંશોધન સમસ્યાના કોઈપણ બે લક્ષણો જણાવો.
 - (3) સ્નો-બોલ નમૂના પ્રયુક્તિ એટલે શું ?
 - (4) ઉત્કલ્પના ચકાસણીની અપ્રાયલીય પદ્ધતિના નામ જણાવો.
 - (5) ઉત્કલ્પના એટલે શું ?
-

Seat No. : _____

JB-110

January-2016

M.Ed., Sem.-I

A-001 : Fundamental Concepts of Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

SECTION – 1

1. Answer any **two** out of **three** questions should be in about **750** words. **20**
- (1) State the characteristics of Action Research. Clarify the difference between Action Research and Basic Research.
- (2) “A Study of effectiveness of Inquiry Training Model in Mathematics subject of standard-8 in reference to Educational Achievement” – Prepare the Research Proposal by keeping in mind the following points :
- (i) Objectives (ii) Variable (iii) Research Method (iv) Analysis of Data
- (3) “A Study of Personality Traits of Upper Primary School Students in context to certain variables” – Prepare the Research Proposal by keeping in mind the following points :
- (i) Objectives (ii) Hypothesis (iii) Sample (iv) Method of Analysis.
2. (A) Answer any **two** of the following question in about **125** words each. **10**
- (1) State the need of Educational Research.
- (2) Discuss the ethical considerations for subjects and society in Educational Research.
- (3) State the steps of Research process and discuss with illustrations of any three steps.
- (B) Answer the following questions in short : **5**
- (1) Give any one definition of educational research.
- (2) What is Applied Research ?
- (3) State any two characteristics of educational research.
- (4) State the types of variable.
- (5) Who gave the detailed understanding of Action Research for the first time ?

SECTION – 2

3. Answer any **two** out of three should in about **750** words. **20**
- (1) State the sources of research problem and discuss them in detail.
 - (2) State the characteristics of a good hypothesis. Explain with illustrations the criteria for testing of hypothesis.
 - (3) What is Judgement Sampling ? Write the names of its types and state the advantages and limitations of each type.
4. (A) Answer any **two** of the following questions in about **125** words each : **10**
- (1) Discuss in brief the criteria for the selection of Research Problem.
 - (2) How will you limitise your research problem ?
 - (3) State the types of hypothesis and explain with illustrations any two types of hypothesis.
- (B) Answer the following questions in short : **5**
- (1) What is sample ?
 - (2) State any two characteristics of a good research problem.
 - (3) What is Snowball sampling technique ?
 - (4) State the names of Non-parametric methods for testing hypothesis.
 - (5) What is hypothesis ?
-